

št. 1-3; kpl.

GORIŠKA KNJIZNICA

Per 1303/1977/78

10011653

COBISS •

1303 9

ŠC AJDOVŠČINA
1977-78/1.

P 1303 / 1977/78

0 7 11.653 / 1978

K P R A Z N I K U

DOLGA JE BILA POT NA DRUGO ZASEDANJE

AVNOVA . POT POLNA NEVARNOSTI, KI JO JE MO-

RALO 142 ODP. OSLANCEV IZ VSEH POKRAJIN JUGO-

SLAVIJE BODNIH OČI IN PAZLJIVIH UŠES PREMA-

GATI . . . USPELO JIM JE . V JAJCU SO 29. NOVEM-

BRA 1943 SPREJELI IZREDNO POMEMBNE SELEPE

DANES, ŠTIRINTRIDESET LET POZNEJE,

OBSUDUJEMO LJUDI, KI SO V NAŠI ZGODOVINI

POSTALI LEGENDA,

UTRINKI OB MLADINSKI KONFERENCI

Bila sem na konferenci naše OO ZSM(S). Pravijo, da smo sprejeli nekaj dobrih stvari, čeprav je v začetku slabo kazalo. V tistem začetnem delu se mi je zdelo vse skupaj neumno: "Zakaj sploh imamo svojo osnovno organizacijo, če nam ni nič do nje? Zato, ker je normalno, da jo imamo? Zakaj volimo, sestankujemo, se dogovarjamo, če je vse le črnilo, v obliki besed nanešeno na boljši ali slabši papir?" Pogreznila sem se v ironijo in pesimizem: "Volimo, ker nam nekdo reče, naj volimo. Gremo na sestanek, ker rečejo, da je obvezen. Se dogovorimo (dvignemo roke), ker pač nekdo nekaj predlaga (se mu da) in na njegov predlog moramo nekako reagirati. Smo prav taki kot delavci na svojem zboru ali delegati v občinski skupščini, katerim se tako radi in vzvišeno posmehujemo, češ da le telovadijo: roka gor; roka dol. Le zakaj se zbiramo na svojih konferencah, če nam ni do tega, da bi bili povezani, da bi skupaj delali za svoj lep naslednji dan? Če nismo in nočemo biti nič drugega, kot v X razredov name-tano število ljudi? Če smo se nekoč slučajno kot neznanci srečali in se hočemo tako tudi raziti?"

Potem se je pogovor vendarle nekoliko razživel in začela sem skoraj verjeti, da nam bo vendarle uspelo razbiti ta zid nedostopnosti, nedotakljivosti, molčečnosti, lenobe in zaspanosti, s katerim se je skrbno obzidala večina izmed nas. Pomislila sem na to, kako čudovito bi lahko bilo na naši šoli, če bi bilo v nas več volje do aktivnosti. Zdaj smo vsi nekam zaspani, nezadovoljni, nepotešeni in delno zato polni slabih ocen. Če bi svoje odnose do sošolcev, učenja, dela spremenili, bi nam morda tudi uspelo spremeniti naše nezadovoljstvo v dobro voljo.

Morda nimam prav, ampak zdi se mi, da so bili ljudje po vojni, ki so v raznih delovnih akcijah, kjer sta jim bila edino plačilo pohvala sotovarišev in zadovoljen pogled na opravljeno delo, srečni. Zakaj danes tega ne poizkusimo več? Smo prefini za lopato? Veste,

včasih se je mogoče pri napornem fizičnem delu zelo duševno sprostiti in udobrovoljiti. Velikokrat se zdi rezultat dela z lopato mnogo boljši, smiselnejši, kot rezultat učenja kemijske formule.

No, spomnila sem se na pripombo tovarišice profesor Severjeve, da nam gre le za tisočake. Ne vem, kako to, ampak zdi se mi, da ljudje z mesečnimi plačami zelo težko razumejo, da dijaki včasih potrebujemo denar. Stroške našega šolanja sicer nosi družba, ampak še vedno ne vseh. Ostajajo namreč stvari, ki se imenujejo: mesečna vozovnica, malica, maturantski izlet, maturantski ples, članarina, prispevek za polomljene stole, obvezna filmska predstava, gledališče, angleška, francoska, matematično-fizična, prirodoslovna revija, zvezek, knjiga, svinčnik, ekskurzija...

Potem so tu še razne stvari, ki pa niso nujne: kino, ples, alpinizem in drugi športi, nešolske knjige, potovanja s počitniško zvezo in brez nje, smučarska oprema ali gramofon s ploščami...

Skratka, nekoč sem svoj položaj primerjala s položajem moje nekdanje sošolke: obe stanujeva in se hraniva doma. Obe si sami kupujeva obleko in obutev. Stroške za lastne hobije, zabavo krijeva sami. Ona je v tovarni, jaz sem v šoli. Poleg oblek in obutve jaz kupujem zvezke in knjige. Njena plača je 6,223 krat večja od moje štipendije. Ona osem ur sedi za šivalnim strojem, jaz sedim pet ur v šoli in najmanj tri doma. Torej?

Čeprav se strinjam - lahko bi šli tudi mi v veliko večjem številu v delovno brigado.

Obveščencost, ki je na šoli slaba, bi se dala še najbolj izboljšati z našo večjo zainteresiranostjo. Kako zvečati zanimanje? Z boljšimi, privlačnejšimi predlogi? Morda bi veljalo poizkusiti. Treba bi si bilo upati predlagati. Saj, če bi bili polni življenjskega elana, če bi podedovali kaj udarniškega duha, bi našli gotovo veliko predlogov, ki bi jih nedvomno uresničili. Spominjam se, da so pred leti celi razredi šli trgati grozdje na družbena posestva. Mislim, da so tako prišli do denarja, potrebnega za izlet, nedvomno pa so se tudi njihove medsebojne vezi pri tem poglobile. Poleg tega so spoznali to vrsto dela. Zakaj si tudi mi ne

Da delegat v razredu ne poroča, ni vedno njegova krivda. Velikokrat so tudi dijaki nezainteresirani. Delegat se je v našem razredu trudil, da bi vsaj malo povedal, kaj so na sestanku šolske skupnosti sklenili, vendar se zanj sploh nismo zmenili. Ko je povedal razredničarki, kaj želi, pa smo vsi v en kup kričali, da sploh ni nič povedal, da ne vemo, za kaj gre, da naj razloži. Ko je bilo potrebno povedati nekaj predlogov, ki naj bi jih obravnavali v šolski skupnosti, se je velika večina šalila.

Dokler ne bodo posamezniki spoznali, da so jim dopolnilni krožki le v korist in pa dokler se jih ne bodo bolj aktivno udeleževali, ne moremo pričakovati boljšega uspeha.

NEKAJ UTRINKOV IZ TESTA

Pri uri psihologije smo bili vsi učenci tretjih letnikov testirani. Test je obsegal dve vprašanji: namen visokošolskega študija in kaj je sreča? (oziroma kdo sem?)

Ker sem prepričana, da bo tudi prvo, drugo in četrtošolce zanimal izid, objavljamo nekaj rezultatov, ki pa so skupni za 3. a in 3. b razred.

N a m e n   v i s o k o š o l s k e g a   š t u -
d i j a :

Možnih je bilo več odgovorov, od katerih je moral vsak izbrati dva.

	MOŠKI	ŽENSKÉ
1. Splošna izobrazba, širše obzorje	11	8
2. Prestiž in ugled	-	-
3. Uresničitev poklicnih želja	6	-
4. Možnost napredovanja	3	-
5. Razvijanje sposobnosti	2	-
6. Višji dohodek	-	-
7. Socialna varnost	-	-
8. Samostojnost	-	-
9. Temeljita strokovna izobrazba	2	2
S k u p a j	24	25

Zanimivo je, da se nihče ni odločil za višji dohodek kljub temu, da je v zadnjem času precej glasen rek: "Več kot imaš, več valjaš!" Zanimivo je pa tudi to, da se nas je največ odločilo za splošno izobrazbo in širše obzorje, čeprav je za vsakega človeka pomembnejša temeljita strokovna izobrazba, ki jo potrebuje za svoje ustvarjanje.

Pe še nekaj naših razmišljanj:

K a j j e s r e č a ?

- Pravijo, da sreče ni in da jo je neumno iskati. Nisem tega mnenja. Sreča se nam nikoli ne ponuja sama, ampak jo moramo potskati. Zame je sreča, če lahko komu nekaj nudim, dajem. Bolj od materialnega razdajanja cenim duhovno.

- Sreča je čustvo, katerega vrednota se veča s človekovo zavestjo, z znanjem. Čim bolj človek razmišlja o življenju in čim bolj se zavedamo življenja, tem težje dojamemo pojem sreče.

- Mislim, da je sreča z malo volje in odrekovanja dosegljiva za vsakogar, ki si je želi.

- To ni nekaj, kar lahko otipeš ali izmeriš, lahko jo le občutiš.

- Sreča je visoka gora, na katero s trudom priplezaš. Preden postaneš alpinist in "preplezaš" srečo je potrebno, da se opreliš z ljubeznijo, z nasmehom, ne pa s sovraštvom.

K d o s e m ?

- Sem človek, ki misli. Hočem se boriti za mir, svobodo, enakopravnost. Hočem biti samostojen. Cilj, ki si ga postavim, moram doseči, čeprav je pot do njega dolga in ima veliko ovir.

- Velikokrat ne vem, kdo v resnici sem. Bolje pa vem, kdo bi hotela biti. Včasih se varam, mislim o sebi boljše, kot bi bilo pravilno, včasih obupam in ugotovim, da sem neinteligentna, za karkoli nesposobna deklica. Mama pravi: "Pubertetnica." Zelo kratek odgovor na vprašanje, ki ni preprosto.

- Tudi sam prihajam večkrat do vprašanja, kdo sem. Sem človek, ki ne more spoznati in pravilno oceniti svojih zmožnosti, ki ne more nikoli priti do konca svoje osebnosti. Zmeraj ostane še nekaj in tisto me žene dalje do novih spoznanj.

- Sem človek.

Moje želje: Srečno življenje.

Moje misli: Kaj je svet?

Upam, da vas bodo ti izseki iz našega testa prisilili k razmišljanju in da boste vašo osebnost čim bolj jasno pojmovali.

SAMA MEGLA

Megla, megla, megla. Sama megla. Megla zunaj, megla znotraj. Megla v možganih, megla v srcih. Vse je zamegleno. Rezati meglo s nožem. Rezati možgane, rezati srce. Rezati druge, rezati sebe - o, ko bi se dalo na tisoče koščkov narezati, uničiti tudi tvojo sliko, ki v meni živi, kriči. Vse je v megli, vse je požrla megla, puščobnost, sivkasti acmrak jeseni. Sama. Tvoje slike ni požrla. Ni je mogla požreti. Ker ne znam pozabiti včerejša, ker ni ne znam kljub vsemu zažvižgati v jutri.

Jesen, na vratih zima. Drevje, oropano listja, go-
movje, oropano soka, trava, oropana zelenila, nebo, o-
ropano sonca in jas - oropana tvojega nasmeha.

Bil je le nasmeh, nasmeh, ki je Slovoku vliil vero
v življenje, zaupanje v soljudi. Nasmeh, ki me je za
trenutek prepričal, da je svet lep, ker si ti to vero-
val - povedal je tvoj nasmeh. Nasmeh, ki je rekel, da
ne hodijo mimo tebe zamaskirani ljudje, ki se tvojemu
nasmehu čudijo in posmehujejo, ker je odkrit, ker o-
raža tebe. Prepovedano je z nasmehom koračati vaselje
na cesti. Prepovedano je s solzo potežiti žalost v dru-
bi. Prepovedano je čustva sploh imeti. Traba se je do-
bro zamaskirati, da ne bi nihče prodril do nas. Nikogar
ne smemo osrečiti, nikogar potolažiti. Ne sme nas bri-
gati trpljenje, žalost, nesreča soljudi. Bodite tiho,
ljudje! Kaj ne veste, kako neprijetno je poslušati va-
še tožbe? Zaprite se vase, krvavite navznotraj, kaj
nam mar! Delajte, kar hočete, kaj nas briga, le mir
nam dajte s svojim trpljenjem, ne rušite našega udob-
ja, našega prepričanja, da je naš oklep objem srčel!

Kako si moral, le kako si mogel nositi sredi te-
ga sveta robotov na obrazu iskren nasmeh, v duši pa
tako neizmerno upanje v dobroto, ljubezen ljudi? Še
nisi spoznal, da je vse zastoj? Da ljudje nočejo bi-
ti dobri, da jih celo tvoj nasmeh draži, ker jih spo-
minja na pravo srečo, na pravo lepoto, ker ruši nji-
hovo prepričanje, da je sreča v oklepu, da je lepota
v železu? Tvoj nasmeh mimogrede pomote njihovo pajče-
vinasto misel, da so srečni. Uniči jih, morajo si svo-
je neresnico znova vteptati v glavo.

Pa vendar - ob tvojem nasmehu je bilo tako lahko
verovati v sonce. Tako preprosto je bilo biti iskren
in iskrenost najti tudi pri drugih. Pa je bil le na-
smeh, ko sva se slučajno srečala.

Zdaj ni več tebe, ni več tvojega nasmeha, ni
več vere v sonce in poletje. Iz tvojega nasmeha je
izhajal moj nasmeh. Iz tvoje vere v lepoto je izha-
jala moja vera. Ob tvojem nasmehu sem iz dneva v dan
tudi jaz odlagala svojo malo maskico. In zdaj - brez
nasmeha, brez maske.

Biti brez obbjega - to pomeni, biti ranljiv. Ker te ni, nimam več moči za nasmeh. Nadeti bi morala oklep, pa ga ne morem ob spominu na ta tvoj nasmeh, na tvojo moč, na tvojo vero v sonce.

Ampak tu je jesen. In prišla bo zima. Vse je v megli, tudi maske so megleno sive. Ne morem le iz spomina črpati moči za nasmeh in želim si, da bi megla čimprej potopila vase tvojo sliko, da bi brez zavesti, da obstaja iskren nasmeh, lahko čimprej spet izdelala svojo masko, se zaprla v svoj oklep, kjer se počutim neranljiva, neohčutljiva.

Bojim se, da mi nikoli več ne bo uspelo biti zadovoljna pod masko. Tvoj nasmeh je vame zanesel dvom. Ker je bil nasmeh na licu, ker ni bilo pločevine.

... ASOCIACIJE ...
 ... na tvojo moč, na tvojo vero v zakon ...

... Vedno se je poigraval s črkami ...
 ... da obstaja ...

... Premetaval jih je in jim spreminjal pomen.
 ... Poznal je samo velike tiskane ...

Tudi dajati je znal.

Podaril mi je enostavni **L**.

v dlan mi je stisnil široki **A**.

iz živžava otrok je ukradel veseli **Ž**.

ko je vame prevrnil stolasti **N**.

in navadni **E**.

Zasmejal se je kot čisti **U**.

podaril mi je prvi **P**.

ko se je poslavljaj z običajnim **E**.

BALADA O BELEM, ČRNEM IN RDEČEM

Danes je pri njih veliko ljudi.
Prišli so na njegovo žetev.
Rekli so, da je z zorenjem konec,
da se njegovo klasje pripogiba k tlu
in da bodo njegovi sokovi pijača žejnih.
Spravili so svetli srp skrbi
in posegli po zarjavalem rezilu samostojnosti.
"Na," so rekli. "Vzemi!"
Potem so močno, močno zavrteli globus
in vrtljaj se je zarezal globoko v zoreče telo.
Pritekla je kri. Njegova kri.
Č r n a od sovraštva,
b e l a od nezrelosti
in r d e č a .
Rdeča od krikov upora.
Zdaj blede ženska joka v svoje bele čipke
in moški poleg nje z molkom kriči.
O mati! Njegova mati!
Ne, ona ni kriva, da je priteklo belo, črno
in rdeče.
Ni kriva!
Vedno je zalivala v belih travah njegovega
srca.
Svet ga je zastrupil,
spoznanje sveta

SEDIM V MRAČNI
SOBI.

ČUTIM,
KAKO IZGUBLJAM
DUŠO.

SLIŠIM,
KAKO IZGINJA,
KAKO

K

A

P

L
J

A

V

NiČ NiČ NiČ NiČ NiČ NiČ NiČ NiČ NiČ NiČ

RADA IMAM SVET, V KATEREM SEM

Ležala sem na žeblijih, da, bili so ostri, dolgi. Vsek posebej se je zapičil v meso in kričal: "Rada imam ljudi, ljubi jih bolj kot samo sebe!" Težko, preteško zame.

Spominjam se izleta v muzej. Bil je velik, prostoren, svetel. Niti trohica sence ni bilo, vse je bilo stekleno, krhko, prozorno. Ljudje so bili čisti, brezmadežni, brez senc. Lahko si jih iskal za zatonlimi in črvivimi omarami, po stropu med pajčevinami. Ni me bilo strah. Spoznala sem, da se bojim le sence.

Vrt v muzeju je bil ves zelen, rdeč, temen, svetel. Ubijal me je. Zahotelo se mi je sladoleda. Mati ni imela drobiža. Toda tam med lovori je bil bazenček. Obrastel s sluzastim, gnusnim mahom. V njem so se svetlikali novčiči: rjavi, beli, veliki, majhni. To so mi dali ljudje. Prav gotovo je bil to denar zame, za moj sladoleđ. Segla sem po prgišče kovancev, ki so me vabili, pritegovali in hiteli pripovedovati, kako dober je sladoleđ v taki vročini. S smehljajem na obrazu sem stakla po gruščasti poti.

Prehitela me je senca. Ooo! Bolečina! Solze! Udarec! Krohot! Kletve! Denar se je izgubil med kamenjem, porazgubil se je v travi, med cvetjem. Ne bodo ga dobili. Pred menoj je stal človek, velik, zaripel v obraz, s široko odprtimi očmi in s krikom na ustnicah: "Tatica mala, predrzna!"

Premlela sem bila, da bi razumela pomen teh besed. Toda sedaj, po neskončno takih trenutkih, se jih še kako zavedam. Ko sem si najbolj želela nežnosti, ga ni bilo človeka, ki bi me pobožal, ki bi mi iztrgal razočaranje iz mojega telesa, ki bi me varoval, me vzpodbujal. Sedaj ti vsiljujejo tisto nežnost, ki je napisana v knjigah, ki so se jo naučili zaradi civiliziranosti.

Nočem take nežnosti! Rada bi človeško, njegovo lastno, neizumetničeno besedo, njegov preprost gib, odkrit nasmeħ.

Sovražim ljudi, ki se sladko nasmehujejo, nekoliko priprejo oči v znak spoštovanja - ali prezira - ko te pozdravijo. Nočem živeti z njimi - s hinavci! Ne moreš biti srečen med njimi. In če že živiš, postaneš sčasoma puhel, ohlapen, brez življenja, mrtev.

Nikoli se ne bo resničnost spojila s sanjami! Tu pa tam se bosta približali, toda križali nikoli.

Bog je poslal sina na zemljo, da je trpel, učil in s svojim trpljenjem odrešil ljudi - zemljane. Nihče se ne zaveda tega, ali pa se tega tako zelo dobro zavedajo, da si vsak misli: "Nekdo drug bo trpel namesto mene!"

Je mogoče to reči med ljudmi?

Ni!

SVINJSKA KATARZA

Kot sanjski privid se ti zdi, ko vidiš ljudi, ki plavajo, drviijo iz dneva v dan z nasmeškom na obrazu. Srkajo COCA COLO in so srečni. Ne potrebujejo ničesar. Svet jim vse daje. Globoka čustva; to so le parole in fraze, ki jih lahko srečaš v kaki boljši knjigi. Važno je lepo živeti, biti srečen. (Srečna sem, ker je mož kupil nov mercedes.)

Ljudje, pojte si, veselite se, bodite srečni. Življenje je lepo. Svoja čustva zaklepajte globoko v notranjosti. Koga brigajo vaša čustva, vaše mišljenje. Če greste na ulico, si itak lahko nataknete masko.

Ne hodite po ulici brez maske, saj vas še kdo prepozna. Ne pozabite si je nadeti zjutraj, ko zdrvite v nov dan (pa še na protezo ne pozabite). Ljudje bi tu-ljili v vas in vas ne bi spoznali. Z masko gre lažja v življenju.

Tudi sam jo nosim. Lepo je govoriti o pokvarjenosti, izumetničenosti sveta. Lepo se je dreti in učiti druge lepega vedenja, dobrosrčnosti, še lepše pa se je nad drugimi zgražati. MI SMO BOLJŠI.

Nišem pravničnik iz nezaprta gobca svetnik v
 od belih oblekah in usprano očenažace v očace z manikira
 mi nohti, naza katerimi se vna biraš svinjarija današnje
 čaruga sveta. Vse se ni imita sem nečera 1918

Tudi sam sem bil pravničnik, svetnik. Smehljal sem
 se, z jezikom sem hinavsko vsakemu lizal rit, bil sem
 mirna duša.

A stegnil sem roko in vzel. Vzel nekaj, kar ni bi-
 lo moje. Stlačil sem v torbo in si nadel lep nazmešek
 na gobček, in jaz, pravnični opeš, sem stal tam in ča-
 kal obsodbe. Razkrinkan sem bil (v meni je razbijalo
 le: "Delikvent, delikvent... delikvent...") Vržen sem
 bil v posmeh vsem. Padla je maska pravničnosti z obraza.
 Počasi je tonila na dno blata. S očmi sem ji sledil in
 počasi začel tudi sam polzevi. Prišel sem se valjati v
 blatu kot svinja, da bi izpral greh s sebe. A bolj ko
 sem se valjal v blatu, bolj je v meni vpilo: "Tat si,
 prasec kot drugi!" "Pusti masko, pusti hinavščino, raz-
 krit si junak!"

"Bil si svetnik z lepim gobcem, kje si zdaj? Bil
 si svetnik v beli obleki. Tvoja rit je usrana, tvoja ha-
 lja je umazana. In tvoji nohti? Umazani so od svinjari-
 je, ne izpreš jih več."

"Pokazal si se v pravi luči. Hvala ti! Zdaj smo te
 spoznali, ti hinavsko prase. Ne liži nas več! Mi smo či-
 eti, ne vidiš naših lepih ust, naših belih oblek, naših
 čistih nohtov? Studiš se nam! Izgini in poišči si tova-
 riše! Išči blato in pogrežaj se vanj...prase...prase...
 ras...as...se...e...e....."

...in se je vrnil na svoj kraj. Vse se ni imita sem nečera 1918

...in se je vrnil na svoj kraj. Vse se ni imita sem nečera 1918

ODREŠITELJ

Ko smo prebrali oznako filma *Odrešitelj*, smo pričakovali nekakšno napeto, pogrošno filmsko predstavo. Znanstveno-fantastični triller. Vse to je določalo pa King Kongu, ki zadnje čase na Zahodu polni dvorane. Na naših filmskih platnih smo doslej gledali največ strašnih obiskovalcev z drugih planetov, ki seveda nameravajo uničiti zemljo ali pa vsaj človeštvo. Njim nasproti se postavi hraber znanstvenik, ki po raznih peripetijah ukani zlobna vesoljca in zemlja je rešena. Po tej šabloni je bilo na žalost narejenih preveč znanstveno-fantastičnih filmov in ti so oblikovali okus občinstva. Toda nekateri med nami se spominjamo častne izjeme filma 2001 *Odisseja v vesolju*. To izredno delo nam je vsem pokazalo drugo stran fantastičnega filma. Avtor nam kaže nastanek, razvoj in bodočnost človeka s pomočjo raznih fantastičnih, vendar znanstveno dopustnih idej, nam pokaže človeka, njegovo nemoč in majhnost. Mnogo znanstveno-fantastičnih del temelji na domnevah, ki jih fiziki in astronomi poskušajo že desetletja potrditi ali ovreči, vendar jim to ne uspe. To na primer: nevidnost materije, potovanja v preteklost ali prihodnost, prehitavanje časa, magnetne, časovne, prostorske zanke in podobno. Pravi mojster takih trikov je Isaac Asimov, ki je v svojem delu *Zvezdni dnevnik* uporabil cel kup takšnih prijemov, hkrati pa prikazoval napake družbe in posameznika ter se iz njih duhovito ponorčeval. Potem so tukaj še pisci, ki pišejo o prihodnosti človeka in človeške družbe. Mislim, da je med njimi najuspešnejši George Orwell s svojim 1984.

Ne bi rad predolgo pisaril o znanstveni fantastiki in bi prešel na *Odrešitelja*, vendar bi vsem, ki bi radi spoznali v kratkem času, kaj je to znanstvena fantastika, priporočil delo *Ta čudoviti Svet*. To je knjižica, v kateri so zbrana najboljša dela iz vseh zvrsti fantastike.

No, zdaj pa k *Odrešitelju*. Ogljedali smo si ga in prepričan sem, da ste po predstavi zamišljeni odšli domov. To ni bila takšna znanstvena fantastika, kot smo jo vajeni. Ni bilo robotov, ne raket, vendar mnogo

groze. Avtor se je v tem filmu odločil prikazati podtalno živalsko stran človeka in pri tem ni bil prav nič obziren. Vsem nam je bilo takoj jasno, zakaj je za preobrazbo izbral ravno podgane. Dovolj je, da pogledaš te bistre, lokave, brezobzirne oči. Podgana v stiski poskusi vse, da bi se rešila. Teda j ima velikansko, neizmerljivo moč. Spomnimo se dobrih štirideset let nazaj na nacizem, Nemčijo. A niso oči SS-ovca podganje? A ni Hitler vodja, ki obupano propadajoče ljudstvo zaslepi z vero v njihovo nadmoč in poklicanost spremeniti svet? Avtor nedvomno meri prav na te čase. Spomnimo se zabav, oblek, glasbe. Spomnimo sevdjinih besed: "Vedno več nas je." Obupano ljudstvo, lačno kruha, je zelo lahko spremeniti v krdele podgan, morečih vse po vrsti in neobzirnih celo do samih sebe. Lačnemu, brezupnemu človeku ponudiš samo upanje in človeka, ki je "kriv" za njegovo trpljenje; in šel bo s tabo. Mislim pa, da je avtor uporabil podgane še iz nekega razloga. Bojimo se svojih živalskih nagonov, skrivamo jih, mrzimo, prav tako se bojimo podgan, čeprav smo močnejši od njih.

Vendar avtor veruje v dobro v človeku, ki je sicer večkrat na robu propada, vendar končno zmaga. Film kaže ta boj med dobrim in zlim kot boj med podganami in mladim znanstvenikom.

Mislim, da je v prikazu tega boja popolnoma uspel. Zato upam, da bodo takšni filmi postali rednejši gostje v naših kinematografih.

GLASBENA MLADINA

Glasbena mladina je organizacija, ki ima namen združevati mlade v duhu glasbe.

Tudi na naši šoli deluje ta dejavnost, in sicer v obliki nekakšnega krožka.

Enkrat na teden imamo glasbeno oddajo, ki se je udeležujejo največ dijaki prvih letnikov. K tem oddajem zabaja približno trideset učencev. Toda čeprav je štavilka ša kar lepa in bi si mogoče kdo mislil, da je zainteresiranost dijakov za to dejavnost velika, je resnica pa žalost drugačna. Glasbene oddaje ne potekajo tako, kot bi morale. Pri sestavljanju programa dela GM smo se dogovorili, kaj bomo delali in poslušali. Veliko dijakov kaže nek odnos do dela, vendar so pri poslušanju plošč tako nezainteresirani in neaktivni pri razgovorih, da hodijo ven in klepetajo med seboj, tako da nas na koncu ostane samo kakih pet.

Zanimivo je vprašanje, zakaj dijaki kažejo najprej delovni odnos, ko so pa postavljeni pred dejstvo, začnejo odpirati "obrekovalne krožke" in pasti dolgočas. Dobro bi se bilo tudi vprašati, kdo bi tukaj lahko bil kriv.

V veliki meri je kriva neresnost dijakov, drugi važen dejavnik pa je za moje mišljenje nepravilna glasbena vzgoja. Dijaki se učijo pisanja not, učijo se o skladateljih; za to znanje dobijo potem oceno. Iz tega je razvidno, da se skoraj vsi dijaki učijo glasbe samo za oceno. To bi se dalo izboljšati tako, da bi se pri glasbenem pouku posvetili malo tudi razmišljanju o poslušanju glasbe.

S tem pa ne mislim, da bi vse dijake morala zanimati samo glasba. To ni mogoče. Okusi in nagnjenja so različni. Vsak ima svoj gozd, v katerem naj se udeleži. Vendar pa je na naši šoli precej dijakov, ki jih glasba zanima, vendar se ji ne morejo približati.

Zato priporočam vsem tistim, ki jih glasba zanima, naj približajo poslušati glasbo; o kateri se potem tudi pogovarjajo.

Za konec pa naj povem še to, da poslušamo zelo dobre stvari: Simon and Garfunkel, Animals, Hačaturjan in še nekaj ansamblov ter izvajalcev.

Zato še enkrat ponavljam, ne iz propagandnega namena, da bi se glasbenih oddaj udeleževalo več mladih. To pa predvsem zato, ker če je nekomu dobra glasba vseh in jo razume, lahko najde v njej marsikaj lepega.

GIMNAZIJSKI PLESI V LETOŠNJEM LETU

Organizacijo plesov je v letošnjem letu prevzela MO za razliko od prejšnjih let, ko so jih pripravljali posamezni razredi. S tem se je dokončno urednil večni problem z denarjem: vstopnice so naproday, kupi jih, kdor jih hoče, MO pa plača vse potrebne dajatve.

Za organiziranje plesov deluje v okviru MO posebna komisija. Zaenkrat je pripravila tri plesе, s katerimi smo lahko zadovoljni. Ker ni bilo mogoče najeti nobenega ansambla, se je plesalo na glasbo s plošč. Že na prihodnjem plesu pa bo morda igral SMO.

Glasba na dosedanjih plesih ni bila najboljše izbрана. Veliko gimnazijcev se pritožuje, ker "narod bolj uspava, kot pa razživi. Za to pa ni vzrok samo glasba, ampak tudi premajhna udeležba gimnazijcev, saj srečuješ vedno ene in iste obraze, združene v ene in iste skupine in skupinice. To je še posebej opaziti pri prvošolcih: nekaj jih je, ki so se vživeli v novo okolje, drugi pa so še vedno ob strani. Tudi z njihovo udeležbo ni mogoče biti zadovoljen.

Plesi so končno postali kolikor toliko interni, tistih nekaj "od zunaj" pa še niso povzročali problemov. Tudi čez vedenje gimnazijcev se ni še nihče pritožil in nič še ni bilo uničenega. To pa je tudi eden izmed pogojev za nadaljnje organiziranje plesov.

Zadnji ples je bil združen s pogimnazovanjem, ki so ga pripravili četrtošolci in MO. S "krstitvijo" in sprejetjem prvošolcev medse smo lahko zadovoljni, čeprav celotni proceduri lahko očitamo rahlo dolgočasnost in pomanjkanje dinamike. S pripravo plesе pa je bilo precej težav. Dom SJA je pro pred pričetkom zasedli nujnih vaj odpravil gostoljubje in sledilo je tekanje od Doma kulture pa do Teketine, iskanje hišnika in ključa, gramofona in ozvočenja. Ples se je končno začel in se razmere, v katerih je bil pripravljen, dokaj dobro potekal.

SPOZNAJ DOMOVINO, DA JO BOŠ BOLJ LJUBIL
UPOZNAJ DOMOVINU, DA BI JE VIŠE VOLEO
UPOZNAJ TATKOVINATA, ZA DA JA SAKAŠ POVEKE

Po dolgem izbiranju je določenih pet srečnežev, ki se bodo udeležili zborovanja počitničarjev Jugoslavije na Ohridu.

V Ljubljani smo bili že dve uri pred drugimi. Ob prihodu vsakega zaspanega in manj zaspanega počitničarja se je razlegel počitniški pozdrav, ki je tudi pomenil uvod v spoznavanje družbe, s katero smo preživeli teden dni. Z avtobusom, okrašenim z nalepkami PZS in FSJ ter reklamami, smo do 19.30 s spretno vožnjo "Nikija Lauče" - našega šoferja, srečno prispeli v Beograd. Po nočnem ogledu kongresnega centra Sava, savskega mostu, gazele, stadionov, cele vrste skupščin in posrečene vožnje po tramvajskih tirih (kar je spotilo tudi hladnokrvnega sekretarja FSJ Vlada Dimitrovskega, ki nam je bil za vođiča), smo se nastanili v domu Mladost. Ajdovski mladež je utrujen zaspal. Drugim pa so se ob 6.30, ko smo odhajali iz Beograda, poznale posledice nočnega krokanja. Pokrajina je bila bolj razgibana, čeprav je bila še vedno na eni strani ceste kuruza, na drugi pa kukuruz. Zaradi dolge in naporene poti do Ohrida smo se ustavljali, da smo lahko šli "na minus dva decii" in napolnili praznino s "plus dva decii". Čeprav smo v Ohrid prispeli v dveurno zamudo, nismo zamudili svečanega govora in "logorovačke vatre". Utrujenost nas je minila ob neverjetno mrzli sapi, ki je pihala čez jezero... seveda z albanske strani. Prespali smo v sindikalnem hotelu, v sobi s čudovitim pogledom na jezero. V soboto smo se priključili množici štiri tisoč ferialcev na vzpetini nad Ohridom pri spomeniku iz NOB, kjer je bil govor, pesmi, recitacije in nastop folklorne skupine. Določene so bile tri skupine, ki so ponesle cvetje in vence k trem spomenikom padlih iz NOB. Po raznih popoldanskih formalnostih smo le dočakali "plavi večer", ki je bil vrhunec našega zborovanja. Podrobnosti ne bomo opisali, ker se bojimo prevelike nevoščljivosti. Naslednji dan smo izvedeli več zanimivosti o Ohridu in njegovih kulturnozgodovinskih spomenikih. Zanimiva je legenda o nastanku imena Ohrid. Star Makedonec se je povzpел na hrib nad jezerom in ves poten

in utrujen vzkliknil: "Oh, ride!", kar pomeni "kakšen napot". V samem Ohridu je 81 cerkva, v okolici pa še 94. Mi smo si ogledali sv. Sofijo, sv. Klimenta in prvo evropsko univerzo. Imeli smo tudi uro časa, da smo lahko kupili razvpite ohridske bisere. Pot od Ohrida do Skopja je bila dolga, saj smo se ustavili samo enkrat pred Tetovim. Ves čas nas je kratkočasila družba mladih iz Skopja z makedonskimi narodnimi pesmimi. Večer je bil posebno zabaven, saj smo praznovali dva rojstna dneva in krst šestih novincev. Naslednji dan smo se vračali skozi Prizren, Peč, se dvignili na prelaz Kula (1796 m), kjer poteka meja med Črno goro in Kosovom. V Titogradu je bil prvi daljši postanek, tako da nas je obalno letovišče Budva sprejelo v soju tisoč luči, ki so se poigravale na mirnem morju. Odpočili smo se v doslej najlepšem ferjalnem domu - mednarodnem. 18. oktobra smo sledili razgibani obali do Boke Kotorske in se prepeljali s trajektom čez zaliv. Dubrovnik nas je pričakal prazničen, ovit v zastave in s salvami, izstreljenimi v počastitev dneva osvoboditve. Zaradi pomanjkanja časa smo si na žalost lahko ogledali le manjši delež bogate kulturno-zgodovinske dediščine; smo pa toliko bolj uživali ob pogledu na jesenska drevesa, ki so se kopala v zeleni barvi Neretve. Kratak postanek smo imeli le v Mostarju, v Sarajevo pa smo vseeno prišli šele zvečer. Ko smo se dvignili na planino Trebevič, smo pod seboj občudovali morje luči Sarajeva. Ta večer je bil večer žensk, ker smo me pripravile slovenski plavi večer. V eni izmed konkurenčnih tekem je drugo mesto v tekmovanju najlepših nog zasedel naš moški predstavnik. V prijetnem, domačem vzdušju v gorskem stilu grajenega doma nam je zadnja noč hitro minila. Dopoldne smo kolovratili po Baščaršiji, si ogledali Principov most, Gazi Husrev-begovo džamijo in mesto Sarajevo.

"Niki Lauda" je mislil, da je na tekmi, da mu merimo čas, zato smo brez prestanka drveli mimo Jajca, Banja Luke. Minuto postanka smo imeli le na vrhu, za nekaj fotografskih posnetkov kanjona reke Vrbasa. Žalost slovesa smo občutili že v Zagrebu, ko so nas zapustili Mariborčani. Najtežje slovo pa je bilo v Ljubljani, ko smo se razšli še ostali.

V tem tednu so se skovale tako močne vezi prijateljstva, da smo bili v mislih skupaj še takrat, ko smo že brivali prah šolskih klopi.

. IZVIR

GLASILO ČOVSKEGA CENTRA AJDOVČINA

UREDNIŠKI ODBOR:

HVALA ALENKA
ŠELJ MILAN
KOREN EMA

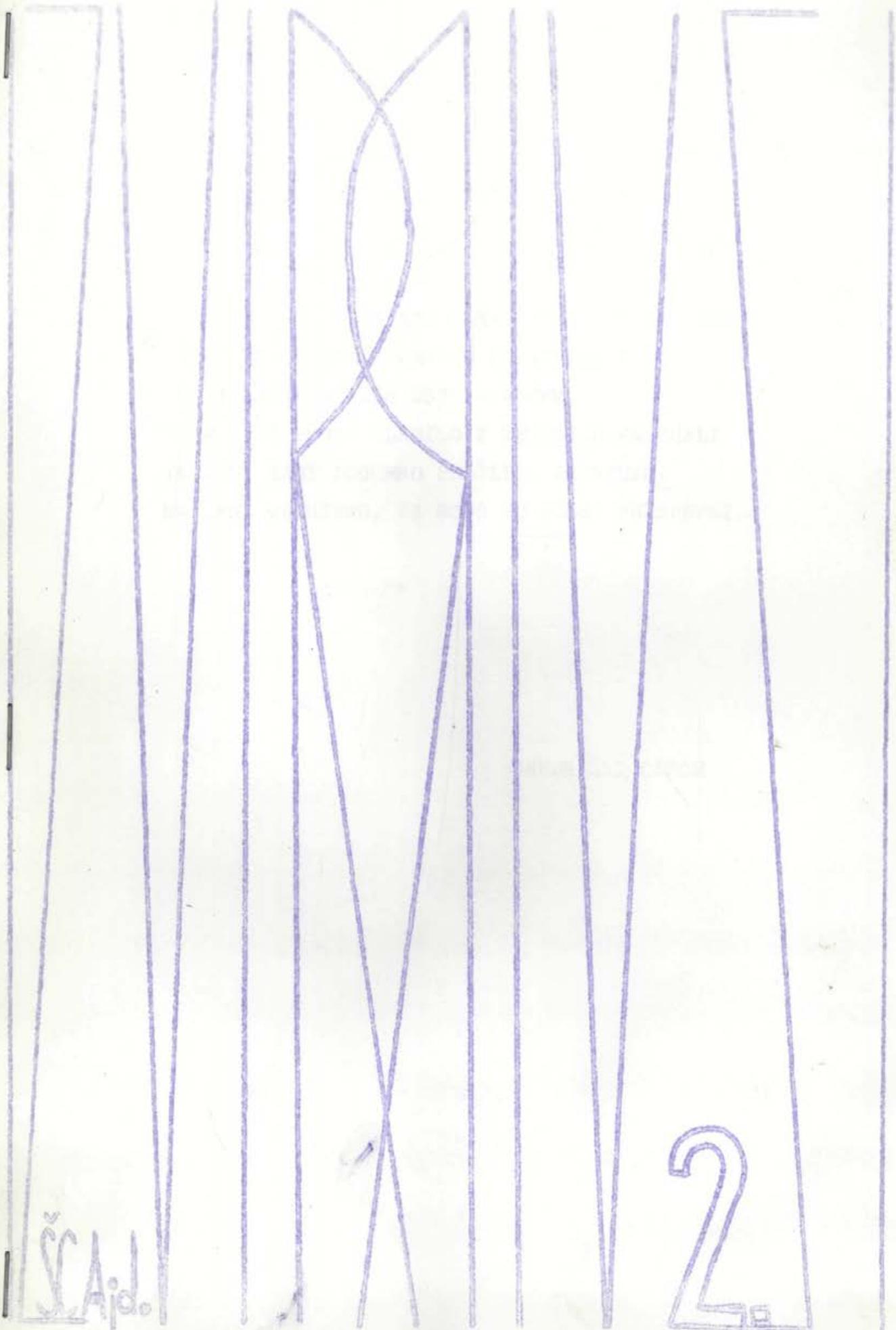
MENTOR:

IVANA PROF. SLAMIČ

TISK:

ŠELJ MILAN
KERKOČ BARBARA

PRED VAMI JE NOVA ŠTEVILKA IZVIRA, V KATEREM
JE OB KULTURNEM PRAZNIKU OBJAVLJEN IZBOR
PESMI NAŠIH MLADIH USTVARJALCEV.
UPAMO, DA BOSTE CLASILO Z VESELJEM PREBRALI
IN TUDI SAMI POGUMNO PRIŠLI S PRISPEVKI
NA DAN. VERUJEMO, DA BODO TO DOBRI PRISPEVKI.

UREDNIŠKI ODBOR

VIDELA

sem
nebo

Nebo

ki vase me j
vabilo

Videla

sem
temo

temo

ki
v njo bi se lahko
vse moje dela
pogreznilo

BOLEČINA...

zajeda se vate
grize, usta....

Boli te

boli duša, srce
V tebi kriči, kriči
in te boli

Rana,

rana je
v tvojem srcu

Rana, ki je ne more

pokriti skorja pozabe

Rana,

ki ne celi se rada

Prosim ne drezaj,

na drezaj v rano

Ne drezaj,

ne sprašuj;

samo molči, molči

Is moje rane kaplja ka kri
kdo ni jo nadomesti.

kri kaplja

kaplja

ZAHOZLANO

vsepravsa
zlikane srajce
poškrobljeni ovratniki
čist namizni prt
papirnati bogovi
v svojih mislih pa
nikomar nič srca

nekje daleč
zmečkane rjuhe
popa ckan papir
Slovnična napaka
neobrit obr az
v svojih mislih pa
tudi tebi del srca

Samec Alenka, 4.c

Preskakovati
mučna trenutke.
Igrati se z
resnico.
Ljubiti se z
zlobo.
Hrabriti neodkritost.

Kazen:
steklen stol- brez elektrike,
brez iglic -
le steklen stol

Batagelj Nives, 1.a

VZROKI IN POSLEDICE

Koledar kaže uro, maček filozofira,
miš mijavka.
Kvadrati! O kvadrati! Krog?
In paralelopiped se na glavo postavi,
in od srede skače v eter,
diagonala zori
in premica napolnjuje čas.
Voda se v zraku razblini,
opice jejo banane
časnik se bere in Vampir kleči.

Urar popravi koledar,
mačku zraste brada,
miš izgubi glava.
Kvadrati! O kvadrati! Krog!
In paralelopiped si zlomi vrat,
eter pljuske čez robove,
diagonala odpade
in premica teče čez rob.
Voda se koncentrira,
opicam počí trebah,
časnik je prebran
in Vampirja bolijo kolena.

Kostanjevic Gregor, l.a

Zadnji akord je izzvenel,
rodil se je nov in nov in nov.....
Izrazil si se z besedami
bile so tople in nežne,
čeprav si spretno mežikal
sem večkrat slišala odšumevanje
tvojih pogledov.
Jezik nemira je tvoj glas
predpotopnih ribičev, ki
kličejo jelene.

Srebal si moje kri.
Tudi moje senco si rad
česal in ji pripovedoval...
Izžgal si protoplazmo
mojega življenja.

Batagejlj Nives, 1.a

Rotacija tvojih misli,
prepletanja strun tvojega življenja,
prežanja na vnebohod tvoje matere,
ki te je rodila
na poti v Betlehem.
Pozdravljeni atomi
paradižnikove zrele barve,
Toni tvojega brenčijo
kot kolesa kočije drdrajoče
čez očarjeno nebo.
Glej jo! Ravnokar se je povzpela
na most.
Bliski mi parajo misli!
Z grozo slišim rdeč krik,
ki je segel do praznine v
moji duši in jo napolnil s lučjo.
Polna je očila na našem svetniku.
Tape Mr. Zarolmost.
Kot si, tako se slišijo po poti
v svetnici v Batagelj Nives, 1.a
v svetnici na glavo.

Polna je očila na našem svetniku.
Tape Mr. Zarolmost.
Kot si, tako se slišijo po poti
v svetnici v Batagelj Nives, 1.a
v svetnici na glavo.

Četrtaj denja.

Ljubi vse kar vidiš: živo in neživo,
ljubi in boš ljubljen.
Če znaš ljubiti, ni treba govoriti
Nasmeh je vse.
Poljub je vse.

Sovraži vse, kar ne vidiš - sovraži nič,
sovraži in boš osovražen.
Sovraštvo da besede,
sovraštvo hoče besede.
Beseda ni vse.

Polnoč je odbila na našem zvoniku.
Tema. Mir. Turobnost.
Samo pijanec se ziblje po ustih
s kozarcem v roki in
z dušo visoko nad glavo.

Polnoč je odbila na našem zvoniku.
Tema. Mir. Turobnost.
Ekstaza pijanih misli.
Utapljam se v iluzijah z dušo v roki
in s kozarcem visoko nad glavo.

Kam odhajate duhovi mojega srca,
nikar ne hitite v prihodnost,
tam je tema.
Tavala sem sredi trav poletnega sonca,
med zvezdami,
hitela sem skozi oblake spominov
in jokala.
Skozi solze sem čutila tvoj glas,
ki mi pravi, naj te ne iščem.
Zdaj vem,
da sem te zaman iskala
sredi trav poletnega sonca,
med zvezdami in na oblakih preteklosti.
Ne, ne bojim se, sama
sredi množice ljudi
spet tavam med temnimi sencami
in skrivam žalost z nasmehom.

Prilila sta se na roko
in ga poljale sredi svetlobe in tvevanja.
Kaj vedno prišla na kratek,
tudi kjer se postelji življenja krijejo,
zavijala se okoli njega
in se vgrudila v praznino.

Čutila sta najinega otroke
na krišpaju
in odšla vseh svojo pot.

NEKEGA DNE BOM SREČNA,
nekega dne bom spet čutila solze
v ubitih sanjah.
Nekega dne bom vzela novo ljubezen
in v naročju tistega dne bom umrla
v dolgi beli obleki... nekega dne...!

Iščem te v nasmehu pomladnega dne,
gleдам te v očeh sanjskega privida.
V mozaiku rimskega boga
iščem tvoj nasmeh in moje solze.

Prijela sva ga za roke
in ga peljala skozi svetlobo in temo.
Ko sva prišla na konec,
tja kjer se poti življenja križajo
sva se ozrla nazaj
in se zgrozila v praznino.

Pustila sva najinega otroka
na križpotju
in odšla vsak svojo pot.

Alenka Vodopivec, 2.b

Hladan je kamen v mojih rokah.
Tople roke božajo kamen.
V dlani mi pade značev "Dober dan!"

Hladen,
mrzel.
Veliko bolj hladen kot kamen.

Ali ni škoda lepih besed
za mrzlo vsakdanjo frazo?

Dober dan

Dober dan Dober dan

Dober dan Dober dan Dober dan

Zbolel me je značev "Dober dan!"
Stisnila sem ga v dlani.
Pogrela ga bom,
dala mu bom malo topline.
Rada bi imela topel Dober dan,
Dober dan, ki bi g a lahko dala človeku.
Saj smo vendar še vedno ljudje,
ljudje, ki potrebujemo topli
"DOBER DAN"

I Z V I R

GLASILO ŠOLSKEGA CENTRA AJDOVŠČINA

UREJNIŠKI ODBOR

HVALA ALENKA

ŠELJ MILAN

KOREN ERNA

MENTOR

IVANA prof. SLAMIČ

IZVIR

Na 20. dne 19. 11. 1977. v Ljubljani, Slovenija, pri uradni dolžnosti.
 Podpis: [illegible]
 Mesto: [illegible]

SC.
 AJDOVSCINA

3

EXTRA-POST

EXTRA-POST

Tako. Izvir je zopet tu. Tak kot vedno? Boljši? Slabši? Dragi dijaki, se boste ob njem namrdnili? Če se vam bo zdelo upravičeno, se kar namrdnite. Ampak to ni le vaša stvar, če se namrdnete. To je stvar vse gimnazije in glede na to, da je Izvir glasilo Šolskega centra Ajdovščina, bi moralo biti stvar vsega šolskega centra. Namrdnite se in razložite, zakaj ste se namrdnili. In povem vam, vi nimate pravice do namrdovanja. To pravico imajo naši profesorji (neupravičena pravica), naši starši (neupravičena pravica) in potem jo imajo čisto upravičeno vsi, ki se jih naš šolski center in naše delo prav nič ne tiče, ki na naše delo ne morejo vplivati in ki jim Izvir slučajno ali pa neslučajno pride v roke.

To, da je Izvir slab, ni krivda tistih, ki v njem objavljajo, ampak tistih, ki ne objavljajo in tako ne prispevajo k izboljšanju kvalitete glasila. Če pa je mogoče Izvir kolikor toliko dober, je to zasluga tistih, ki v njem objavljajo, saj tisti, ki v njem ne objavljajo, nimajo nič pri tem.

Vsekakor ni nobena stvar tako zelo dobra, da bi ne mogla biti boljša, pa čeprav jo pohvalijo na RfV in čeprav se ustvarjalci poleg ostalega tudi pohvaljeni, ko se predstavijo na Naši besedi v Idriji.

Zakaj sem rekla, da je pravica profesorjev in staršev do neustrarjanja neupravičena? Zato, ker so oni tisti, ki nas vzgajajo, ki nam svetujejo, ki nam pomagajo, ki imajo možnost da nas in na naš nadaljnji razvoj.

Ker mi sami ne moremo najbolj objektivno oceniti naših stvaritev, imamo pravico, da dvomimo v njih kvaliteto in imamo pri tem dolžnost vlagati svoje sposobnosti in napore v napredovanje v boljši smeri.

Iz tega sledi: če bom videla koga, za kogar vem, da je sposoben dobro pisati (taka je naša večina, zato smo prišli do gimnazije) in ki mi še nikoli s prevzvišenega trena, lastne samozadovoljnosti niti s prstom mignil za Izvir, če ga bom videla, da se je ob glasilu namrdnil, mu bom z veseljem uničila ušesa.

Ne bom res, ampak povejte, če si tega ni resnično zaslužil? Ne bom storila tega, ker bi bilo neumno. Neumno bi bilo zato, ker bi bilo pametneje, da postanemo pridni, zagnani,

uresničujočih načrtov polni ljudje, ki vedo, da je neumno, če se nekdo s prevečvisenega trona lastne samozadovoljnosti in lenobe posmehuje bratom in ga je treba vleči za ušesa, da se vsaj ne bi posmehoval tem, ki sto-
ve tisto, česar se njemu ne ljubi, če že noče za večno odvreči s seba svoje le njemu znane in lažne prevzevišnosti ter storiti česa sebi in drugim koristnega.

No preden boste zaspali, pretehtajte, če je Izvir nekori-
ristna zadeva. Če se ne bi splačalo včasih v njem objavi-
viti svojih misli, če je boljše, da ob napakah molčiš, da
bodo ostale, ali da kričiš, zato, da bodo izginile. De-
kjer kričiš le v mislih, te ne žliši nihče. Ko poveš pri-
jatelju, ve tudi on. Ko napišeš Izvir, ve sto ljudi, ki
ti lahko pomagajo, ker mislijo podobno kot ti, ker so
mladji kot ti, ker imajo podobne probleme kot ti, ker si
žele boljšega sveta kot si ga želiš ti. In literarni us-
tvarjalci, zakaj stvaritve skrivati doma pod blazino in
dvomiti v njih vrednost? Veliko lažje je človeku, ki izve
za vrednost tega, kar je napravil, ko mu kdo pomaga z
nasvetom in dobro besedo. Saj vsi vemo, da pri šestih
letih nismo bili čudežni otroci, a to vendar še ne pomeni,
da smo podppvprečna ameneta!

Norda sem presstra, ampak to nikoli ne škodi in jaz, bratci,
sem zasenč bajni - pesem namreč.

Erna Koren

N J E M U

DALEČ SI KOT SONCE,
KI NI NIKOLI OBSIJALO ZEMLJO
IN BOLJ BLIZU,
KOT ATOM MOJEGA TELESA.

TEA

Sredi oktobra se je zbrala nova predsedstva MO na naši šoli.

lahko račun da samozvesti in volje do dela v tem predsedstvu ni manjkalo. Pridružil se nam je še nov mentor in takej smo prijeli za delo. Zastavili smo si obsežen program, poln zanimivosti in novosti. V njem smo vključili vse aktivnosti mladim na naši šoli: od plesov, športnih srečanj pa do srečanja z mladimi iz drugih šol. Polni člana in vestnosti smo začeli z izvrševanjem zastavljenih načrtov. Vendar nas je že mladinska konferenca razočarala. Ugotovili smo, da se pojavljajo stara, zarjavela vprašanja:

"Kakaj imamo mladinske organizacije na naši šoli?" in "Kdo bo delal v mladinski organizaciji? Ali naj bo to prisiljena, če ne "obvezna" oblika združevanja mladih na gimnaziji? Ali pa naj bo to pravica in dolžnost vseh mladih, ki naj bi s skupnimi močmi ustvarili in zgradili nekaj, kar bi dokazovalo to, da smo mladi, da smo delavni, da smo del družbe, v kateri živimo."

Že ko se vprašujemo, kaj naj bi delali mladi, se lahko vprašamo: Ali ne bi bilo prav, da bi zapustili naši gimnaziji tudi nekaj drugega, ne samo zguljene klepe? Saj ne, da je aktivnost mladih le to, da samo sestankujejo, se pogovarjajo in vse ostane samo ob praznih besedah. Ne, to ni res. Vendar si mladi v predsedstvu želimo, da bi prišli tudi drugi na naše stanke in bi videli, da to niso le obrabljene fraze, ampak da se na sestankih pogovarjamo, kako, kaj bi skupaj naredili, kako bi bolj popestrili naše gimnazijsko življenje.

Žalostno je dejstvo, da jih od približno 270 dijakov na naši šoli dela le sedem. To pomeni, da toč sedem opravlja delo še za vse ostale. Teh sedem poskuša, da bi naloge čim boljše opravili; ob kakem neuspehu pa tistih 263 povzdigne glas in svede krivih je tistih sedem. Pri tem pa ne pomislijo, da so tudi sami člani mladinske organizacije.

Praprčan sem, da bi bili uspehi večji, če bi več mladih prijelo za delo. Tudi poskuša, da bi predsedstva razširili, da bi ustanovili komisije za posamezne aktivnosti, ni rodil uspehov. Ostalo je le ob predlogih - mladih voljnih dela pa ni bilo nikjer.

lahko pa pohvalim in celo velike posameznike. Pi wo se pri-
družili predsedstvu ali organizaciji raznih prireditev.
Kljub temu kažejo nekakšne spremembe na bolje. Starih
sedem dijakov v predsedstvu je res aktivnih, da bi bilo
po boljših uspehih, da izpolnjujajo odgovarjajoči prog-
ram. Že to, da jih je letos aktivnih 7, medtem, ko
so bili lani trije, je uspeh. Uspeh je tudi to, da smo si
pritožili svoj prostor.

V prvem polletju smo se ukvarjali z organizacijo plesov,
organizirali smo sprejem prvih letnikov. Predsedstvo se je
udeležilo dvehdnevnega seminarja v Črnem vrhu, kjer smo se
pogovarjali o nalogah SLO, o udeleževanju mladih v družbi
in povezanosti vseh mladih na območju občine.

Naša velika naloga ob koncu šolskega leta je evidentirala
mladina v mladinsko delovno brigado, ki se bo v mesecu Av-
gustu udeležila delovne akcije Kobarske 76.

V mesecu mladosti se bo naša nogometna ekipa udeležila
prvomajskega turnirja Predmeja 76.

Sodelovali pa bomo tudi v kulturnem in ostalem programu ob
sprejemu štafete mladosti, ki bo s podporo tovarništva
za njegov rojstni dan prispela v Ljudovščino 2. maja. Spre-
jeli je bomo od novogoriške mladine.

V programu mladinske organizacije je tudi ustanovitev foto-
kroške in šolskega radia. Akcija že tebe po vrstah in sta-
vlin, da zdaj lahko dokazemo, kaj zmoremo.

Šolski radio je že dolga leta oblika informiranja, izobraz-
vanja in zahave mladih po srednjih šolah Slovenije.

Zato ni bilo prav, da šolski radio ne bi nastajal na naši šoli
Kislim, in pa, da bomo s pomočjo profsorskega zbora in
vseh mladih to tudi uresničili. P

Drester za fotokrošek je pripravil in profesor Tomažič je
obljubil, da bo lahko vodil krošek v naslednjem šolskem letu.
Tako bo zadev ščeer tudi tistim mladim, ki menijo, da je na
naši šoli kljub magin prešlo kroškov.

Veliko je stvari, ki bi jih lahko spremenili iz besed v dej-
anja. Zavedati pa se moramo, da je treba delati - sodelovati.

JAZ, človek človeku

Govoriti o odnosu med rasami je lahko. Teže pa je kaj narediti. Saj ni treba iti v Južno Afriko. Primere razlikovanja poznamo tudi pri nas.

Zedinili smo se, da bi se nam pogovor s črnim človekom zdel zanimivost. Toda na vprašanje, ali bi prisedli k omizju treh prodajalcev tepihov, ni nihče naravnost odgovoril ne z da ne z ne.

V naši državi so vsi narodi enakopravni. Naše bratstvo z drugimi narodi je pretrpelo veliko preizkušnjo v drugi svetovni vojni.

Pa kljub temu....

Zakone je lahko spreminjati, teže je spreminjati srca. Naš odnos do južnih narodov je še posledica tistega, srednjeveškega. Turki so divjaki, zato tudi vsem drugim ljudem "tam doli" rastejo rogevi. Vsakoga Roma takoj prebcedemo s pogledom: Ali je počten? Kje ima skrit nož? Na kakšen način se bo opeharil? K temu pripomorsajo še natere, ko strašijo svoje otroke: "Če ne boš pričen, te bodo vzeli Cigani!".

Dejstvo je, da si vsi prizadevamo za enakopravnost na vseh področjih. Toda teže je to v praksi. Zato se tudi godijo take krivice koruškim Slovencem. V srcih Avstrijcev so zapisani kot manjvredni ljudje, zato se jim zdi samo po sebi umevno, da jim ne daje vseh pravic....

Toda mi jih obojamo. Hočomo enakopravnost, pravico. Toda kljub temu....

V Ameriki je veljalo pravilo: "Le mrtev Indijanec je lahko dober Indijanec". Kaj pa živ? Naj postane še on dober! Toda to je preostro. Treba je vendar vsem dati enakopravnost. Ljudje smo vsi enaki!

Pa kljub temu....

.... ne vem, če bi prisedel k omizju. Ne vem. Res ne vem.

Gregor Kostanjevič
1.a razred

Bog je ustvaril čim čistejši.
Dva sta ...

... svet je bil
... svet je bil
... svet je bil
... svet je bil

... rojstvo.

In prilezel je na svet otrok.
Drobcen in najhen.
Tak kot vsi ... - njegovo srce je zbudila ljubezen.
Najprej je zagledala lub sveta glavica,
Najhna in drobcena
od vsakega raččka pred človekom.
V glavi je bila lobanja,
in v lobanji možgani.
Beli in čisti možgani.

... rojstvo.

In prilezel je na svet otrok.
Drobcen in najhen.
Tak kot vsi ... - njegovo srce je zbudilo hinavstvo.
Ljubezen je postala umazana.
Ljubile so se barabe in lepotice,
sleparji in device,
poštenjaki in cipe.
Ljubili so se dvatisoč let.
Ljubile so se kače z zmaji.
Tudi možgani v lobanji se postali umazani.

... rojstvo.

In mi vsi smo križanci.
Možgani umazani,
usta strupena in
oči steklene kot so stekleni naši bogovi.

Konec sveta ...

... za vse enak.

Toda:

nekatero krata bodo stale, druge ležale,
nekatero roka bodo prosile, druge grozile,
nekateri bodo sovražili v peklu
drugi ljubili v nebesih.

In vendar: VSI SMO BILI LJUDJE

Janja Čarnigoj

DOLGA PRAŠNA CESTA

Dolga prašna cesta, hiše ob tej cesti, velike železo-betonske stavbe, most čez reko, ki se leno vije na drugem koncu mesta. Velika okna na hišah, lepa zaprta vrata, bleščijo se v soncu, ki neusmiljeno žge na prazno cesto. Na cesti ni ljudi. Ob cesti ni dreves in zato ker ni dreves, ni ptic. Ni trave, ni rož na oknih, ni mačk da bi polegale na toplen soncu, ni rib v reki.

Samo ljudje so. Ljudje za zaprtimi okni in vrati. Za lepimi okni v lepih oblaženjenih stoli, za dragimi mizami. Vsak v svoji sobi. Brišejo prah s knjig, prah s umetnih rož v vazah. Sami so. Sedijo v lepih stoli in gledajo predse.

Ljudje brez duš so. Brez srca. Niso več ljudje. So samo še telesa ljudi, oblečena v fine obleke, s najmodernejšimi frizurami, telesa ljudi, ki so gojili rože na oknih, skrbeli za mačke, zasajali drevje ob cesti. Ljudje so brali knjige. Imeli so prijatelje. Pogovarjali so se o sebi in tarnali. Tožili so o svojih tegobah, jih delili s drugimi. Pomagali so si med seboj.

Kaj jim mar prijatelji? Kaj jim mar ljudje? Glavno je, da imajo lepo, novo, moderno super hišo, še boljši avto, glavno je, da imajo več in boljše od soseda.

Kaj morem jaz sama na tej dolgi prašni cesti? Ne morem v hiše. Vrata so zaklenjena. Ne morem do vode v reki, struga je pregloboka. Ne morem do ljudi, ljudi ni. Ne morem pobozati mačke, mačka je mrtva. Tudi knjige ne morem prebrati. Listi knjige so porumeneli in črke zbledele.

Risala bi? Risala! Kot otrok bi vlekla črte po papirju. Vsaka črta bi bila nekaj. Ta bi bila reka, reka s polno vode reka, ki bi dala življenje. Namočila bi suho zemljo in na zemlji bi pognala trava. Veliko majhnih pokončnih črt - to bi bila drevesa. Na drevesih bi bilo veliko gnezd, v gnezdih majhni ptički, ki še ne znajo letati. Tako majhni in nebojgli. Toda zanje bi skrbel starša. Velik krog v kotu zgoraj bi bil sonce. Tudi sonce bi dalo življenje. Iz zemlje bi prāvabljalo veliko, veliko svetlo, na katere bi sedali metulji in čebele.

Na koščku papirja je življenje. Življenje, ki je že samo po sebi lepo. Treba je imeti voljo do življenja. Treba je hoteti živeti.

Še rišem črte. Še rišem rože, travo, metulje, ptice...
Tudi ljudi bom risala. Ljudi z dušo, ki imajo radi ta svet. Steinčnik mi drsi po papirju, vendar se packe, ki pri tem nastanejo, podobne vsemu drugemu prej kot ljudem. Ne morem narisati ljudi, ki jih ne poznam, ker jih ni več. Tudi sebe ne poznam več. Preveč sanjam. Sanjam o življenju, ki ga ni. Ni!

Na življenja brez vode, brez sonca, brez živali in rastlin. Tudi, če vse to je, na življenja brez ljubezni. Ljudje morajo biti ljudje, če hočejo imeti življenje.

Bartrgala sem papir, na katerega sem narisala črte. Spustila sem drobne koščke papirja v nebo. Reka je odnesla sanje. Sanje enega popoldneva ob reki. Sanje o življenju. Po cesti se vračam v mesto. Cesta je suha, vroča. Sonce je že zašlo. Prijeten mrak obdaja hiše, hiše iz opeke in železobetona. Ustavim se pred hišo. Odklenem vrata, stopim v mračno vežo in vrata za seboj zaprem. Zaklenem jih. Lagala ssi cel popoldan ob reki. Tudi jaz sem ena izmed ljudi brez duše. Lagala sem. Ne znam biti človek.

Ksenija Čarnigoj

Da skupanim v svet potrebujem pet.

Uvek vešas vami presaj divje. Tudi danes. Pet minut pred šestu nova gotovo že v Ajdovščini. On v službi, jaz v bolni. Manjka mi še košček naloge. Če je sploh komu napelje pagunatati nalogo do konca. Sicer pa se mi te mi prave, nepopentno. En košček naloge v enem dolgem življenju - kaj pa je to?

Redčenem, avak vpraša, če pričakujem danes kakšen svek. "Upam, da ne. Ampak nikoli ne veš".

To je moja vdanca v vado. Korda ni prav, ampak svoje iznabe se zavadam, pa mi ni prav nič do tega, da bi jo odpravila. Melim, da ni preveč velika, zato jo pustim lepo v miru. Vseeno bom morala počasi zagrisniti v najkobi. Kisle predmeta. Korčno sem prišla do tega spoznanja. Do spoznanja, da je pametno se učiti. Da je potrebno, vredno; čit se mi, da je nastanaj nekouu pripovedovati, da se ne učiti, dokler sam ne pride do tega spoznanja, dokler en v sebi ne najde pametnih razlogov za nujnost tega. Nekot pa malo vstaneš, troje oči se zelo spremene, postanejo po kriterijih ljudi pametnejše. Svet gledaš z za pravo pametnejšimi očmi.

Ke se vrtiš v šolo, pogledaš v nebo, kjer skozi naglo oblakov sije luča in se spomniš na kakšen lep svet. Na Novo leto. Zagledaš čarv in se spomniš poletja, čarv, ko si se tam gori šel okrvnika, spomniš se veltovanja v orientacijo, ko si pripomnel svoj delček k zmagi nad vojeko. Da ho plneš glavo in zagledaš Krvk, se spomniš na šundevno in Oltarja in na stvar, ki jia to tam še treba narediti. Zaveš se, da je tam zala; Nange, ki se mi odnikaš, na katerega se veče velika prjetušk spominov in čiste naračaje se zaveš, da je moj vrami temi hribi Vipavska dolina, ki je počnaš po dolgem in počes že od takrat, ko je oče inčl še par volav in si sapljaj poleg voda na Planino in se šer vsaj deset let s sestro vsilil v njeni vade rdeci "kavri" v Božne doline.

Tvoj mali svet. Šeš, visokozaj panjši od Amerike. za katera upaš, da jo boš nekot pohodil s svojima nogama, šibokotat lapeš od lepah nupovskih vstav. Ker ga počnaš. Ker ga čunaš, lai. Ker ima radi en trbu vaš.

Mali svet malih ljudi, ki se vrtijo po cestah, hodijo po vrtovih, počes in stevah in se izgubajo vrespotja, ker se ga boja.

Ker so vladarji narave, ki ne je boje. Vladarji v zraku, a le v letalih, vladarji na zemlji, a le na cestah, v mestih, tam, kjer se križpotja s kažipotji, kjer so markacije. V brezpotju pa ne. V brezpotju gradi gozda se kaj lahko izgubiš, zaloti te mrzla, temna noč, požre te volkovi in če ni teh, te požre strahovi iz mladih let. Se že najde kaj, kar te požre, če nisi tam, kjer vsak normalen človek pričakuje, da boš v civilizaciji človekovega sveta.

Obstajata namreč dva svetova. Prvi je svet narave, svet slapov, kendorjev, vrabcev, taščic, slavcev, svet slonov in levov in zeber, pametnih in neopametnih opic, svet še neraziskanih džungel pod Kordiljero Blanco, svet starih prič, indijanske, kitajske in japonske kulture, svet tundre, ledu, in svet na morskem dnu, svet, ki ga ne poznamo, v katerega postavljamo svoje strahove, svet, ki se ga bojimo in v katerega strahoma, a (po)človeško radovedno obračamo svoje oči, ne da bi ga mogli razumeti s kakšnega drugega, razen s človeškega gledišča.

Drugi je človekov svet. To je umeten in včasih že izumetničen kot marsikdo od nas, vsemogočnih Zeusov nad vsem, kar je, razen nad seboj. To je svet mest z vodovodno, električno in plinsko napeljavo, svet avtocest in železnic, svet opravljenih dam in tercijalk, svet junaških in strahozobih mož, svet ekstra športnikov in znanstvenikov, svet poln razuma in človekovih zakonitosti.

Ta svetova si med seboj nista nič kaj preveč podobna, ker v enem vladajo naravni zakoni brez vsakih omejitev, v drugem pa človeški zakoni, omejeni z naravnimi. Kao je svet človeške družbe, drugo je svet narave. Svet narave ne dela napak, ne zločinov, kar je značilno za premišljeni, pametni svet.

Potem pa nekoč ugotoviš, da vse te ni preproste. Da odraščáš in da oba svetova pričenjata zahtevati od tebe vsak svoj del. Da ne spadaš popolnoma v svet družbe, ker si nekakšen romantik. Ker ljubiš sončni vzhod in zahod, ker se rad pe-tepaš po brezpotju, ker imaš rad skale in sonca in morje in slapove in mavrico in ker se ti smili umirajoči svet narave. Ugotoviš, da ne spadaš v svet narave kot žival, ker si vesel dejstva, da boš kmalu prišel z brezpotja na stezo, se spustil po njej v dolino, domov, kjer te čakajo čaj, znanje, jabolčni zavitek in topla voda, udobna postelja. Vesel si mestnih luči, migljajočih skozi temo iz doline navzgor proti tebi, človeku.

In zaveš se, da boš moral najti pravo pot. Da ne smeš popolnoma zapasti svetu družbe, tehnike, kar te lahko cropa za marsikaj lepega iz sveta narave in da se ne smeš predati le svetu narave, ker to ni mogoče, ker ne bi preživel, ker se dosežki razuma, tehnike lepa stvar, ki ti marsikaj koristi.

In potem, ko boš to usklajal, stopil na pravo pot, ti ostane še velike stvari, ki jih moraš urediti, preden boš postal odrasel, vreden član družbe. Najti boš moral pri-
merni pot med učenostjo in neznanjem, med dobrim in zlim, med lapim in grdim, koristnim in nekoristnim, vrednim te-
be in tebe nevrednim.

Spoznati boš moral še marsikaj. Še velikokrat boš razočaran, preden boš odrasel. Rušili se bodo tvoji ~~skrasiti~~ ide-
ali v lepoti, ljubezni, bratstvu, poštenju, moral boš sko-
zi velike preizkušnje, kjer boš isbiral med bogastvom in
poštenjem, srečo in denarjem, izkrenostjo in uspehom in
še med marsičem.

To bo tvoja pot v svet. Pot, polna težav. Morda polna
znag, morda polna porazov. Trnjeva pot. Morda te včasih
kje robida vzcvetela. Tudi to se zgodi. Tudi sonce včasih
sije in potem je lep sončni zahod. Ta pot ima dva konca,
a cilj je eden. Surt je cilj. Vsaj biološki cilj. Ne vr-
dim, da je to cilj razuma, cilj dela. To lahko človeka
preživi. A dva sta konca poti. Tisti, ki ga smatramo za
dobrega, poštenega, človeka vrednega in tisti, ki je za-
ničanje prvega.

Pa stopaš takole v svet. Graš korake v levo ali v desno
in se pri tem sploh ne zavedaš pomembnosti svojih korakov,
teže obeh svetov, ki visi nad tabo in terja svoje.
Še pelješ se včasih v šole in si misliš, da košček domača
naloga ni važen. Korak v levo. Ko prideš pa pouku domov pa
stečeš nazaj v mento po zdravila za stare nogo. Korak v
desno.

Na koncu pa, če te ne povezi avto in imaš ^{za} čas tã, pogle-
daš in oceniš in prehojano, pot prelezeno ali praplesano
krivulje.

Te je bila tvoja pot skozi sveti!

VEČER DOLGIH TRENUTKOV IN SENC

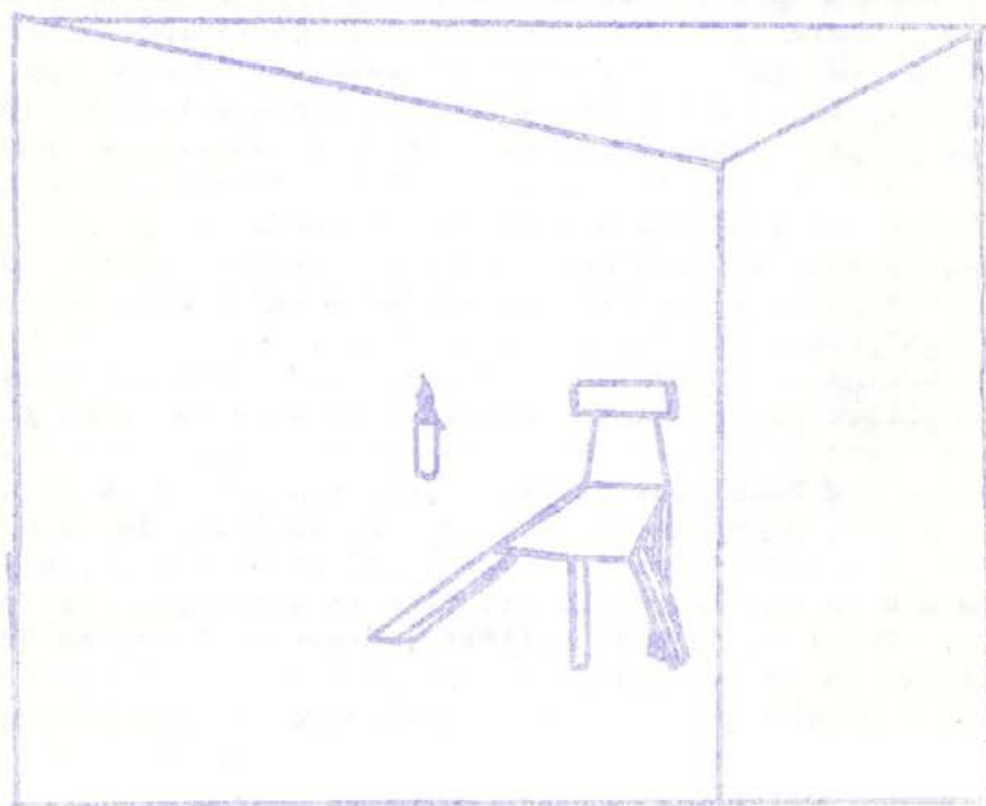
Večer je bil skrivnosten in tih. Na mizi so gorele sveče. Sedela sva drug nasproti drugemu in molčala. Oči so brezpomensko begale iz kota v kot, ne da bi kaj iskale, ali potrebovale. V srcu morje nepovedanih besed in misli. Tiščale so me v želodec in grlo. Le buljil sem in molčal. Besede in misli so prihajale, a so se ustavljale že v grlu in se lepile na jeziku. V sobi tišina, le tiktakanje ure in kapljanje vode. Presketanje ognja. Plameni sveč so risali dolge sence na stene, ki so nemo lebdele in molčale.

Sedela sva tako in mučila drug drugega. V možganih sva mlela svoje misli. Kdaj pa kdaj je kdo od naju dvignil kozarec, ga nagnil in napravil požirek ali dva. Ta večer nisva mogla hliniti drug pred drugim in se pogovarjati o vremenu in vsakdanjosti. Zato sta najini srca ostajali zaprti kljub tesnobi in želji po izpovedi. Čutil sem potrebo, da bi izbruhal vse: srce, dušo in skrbi, trpljenje. Izbruhal bi vse na mizo, razgrnil bi dušo kot namizni prt in bi z bencinom in krpo drgnil. Drgnil bi, da bi zdrgnil s duše vse umazanijo, vse pokvarjenost, hinavščino in ponarejenost. Odrgel bi sebičnost od sebe kot odvečne kože. Prelavil bi se kot kaša. S pralnim praškom bi pral delčke razstavljenе duše. Želel sem, da bi to storil, a sponse so me vezale na stoliico, sponse so me povezovale in hromile možgane. Le žedel sem v praznino in čakal.

Dvojica oči nasproti meni je nemo begala iz kota v kot, kot bi nekaj iskale. Vem kaj so iskale njegova oči. Pogrešale so njen pogled, klepet, njen gromki smeh, ki se je nekod tu razlegal, manjkala je toplina, ki jo je znala dajati. Tako hitro je usahnila, sapa življenja je za vedno pihnila njeno luč. Videl sem, kako je poslušal njeno šepetanje. Počasi sem začel razločevati njene glasove. Bila je nežna kot vedno. Govorila je tiho, kot bi se bala, da naju prebudi iz sladke dremavice. Njena podoba je napolnila sobo, plavala je kot lahen dim pri tleh in kot topel zrak pri vrhu. Polni so je bili kotički v mraku in lonci na štedilniku in odtisi njenih rek so počivali na zlikanih zavesah. Dihala je k nam iz obostranstva in nama šepetala v zimske noč. Pripovedovala sva ji vsak svoje tegobe, svoje skrbi, žalosti in razočaranja. Razumela naju je, sva-

vila je in treuno predarjala. Čutila sva božanje njenih nežnih rok, ki ni bilo lizanje kina vca, temveč iskreno bodrenje. Nevidno energijo je vlivala v najini srca, došla naju je z močjo. Njeni srebrni glasovi so nihali, zamirali in nemo je odhajala, tako kot je prišla. Šlišala sva njene neme korake, njene neslišne besede so nemo dmevale v ušesih. Toplota njenega telesa je zopet zamirala, dotik njenih rok je bil vse nežnejši, dekler niso popolnoma zamrli. Tako je odšla, odšla vsa nema.

Zdržnila sva se, da nemo pogledala z začudenjem v obeh in z neznanim izrazom na obrazu. Zopet sva žignila kozarce, vse je bilo kot prej, vse nemo in tiho, ustnice so ostale zlepjene naprej, jetik je obtičal na svojem mestu in le trenutki in senca na stenah so postale daljše.

" ZVOK SVETA "

V okviru GM smo poslušali koncert "Zvok sveta". Glasba ne pozna meja., edina meja, ki jo bistveno deli, je kvaliteta. Nekatera vprašanja se stalno ponavljajo in vsake obdobje jih reši na svoj način. Ene izmed teh vprašanj je odnos ustvarjalca: povstvarjalca. Izvajalci tega koncerta so nam pokazali, na kakšen način rešujejo ta problem v našem stoletju.

Sporod in način izvajanja sta bila raznovrstna. Pri takem izvajanju ima pomembno vlogo organizacija prostora, ki omogoča stik med samimi izvajalci. Klavir kot celota in središče vsega dogajanja je izgubil klasičen pomen. To ni več instrument večglasnega, melodijskega in ritmičnega izražanja. Vedno bolj postaja tolkala. Skladba za klavir, kot na primer Ostrčeva Pravljica, zahtevajo od izvajalca dokajšnjo mero ustvarjalnosti, pri kateri je večji poudarek na ritmu, kot na melodiji. S tem, ko se melodijsko izražanje potiska v ozadje, stopa v ospredje uporaba raznih delov, ki so bili do tega trenutka pri izvajanju nepomembni. Tudi izgled klavirja je drugačen. Namesto elegantnega ohišja nehoti pokukamo v njegovo drobovje. V celotnem procesu stopajo tolkala na položaj klavirja. Vendar ne v smislu klasičnih tolkal. Sklop raznih svončkov ljudskega porekla in drugih mehanskih predmetov nam da celovit obseg tonov in šumov. Skladbe niso napisane na petih črtah notnega črtovja. Največkrat je ustvarjalec in izvajalec en sam človek.

Nekaterim se zdi take ustvarjanje neumetniško. Prvo vprašanje pa ja, kaj je umetnost..... in potem naprej.

Taka vloga klavirja in tolkal se ni pojavila danes, saj jo je upošteval že Bartok v Senoti za klavir in tolkala. Kitara se v svoji vlogi še ni povzpela na vodilno mesto v orkestru. Kitara ni brez vloge, vendar ostaja problem preglasitve ostalih instrumentov. Tega nikakor ne more rešiti električna kitara. Barijera med njima je visota. Ostane nam še magnetofon, kot najmanj subjektiven "instrument" v skupini. Ina enako-pravno vlogo. Mogoče ima prednost, saj nam predstavi "glasbo", ki jo je mogoče izvesti v dvorani. Vsekakor si ni mogoče predstavljati slučajnosti magnetofonskega posnetka. Za tako predstavitev je potrebna dobršna mera kompozicijske ustvarjalne sposobnosti.

Skupina nam je prikazala ustvarjalnost današnjega časa, ki ji žal ne znamo prisluhniti ali pa se do nje obnašamo kot snobi in je ne poznamo.

FILM: P O S E B N A V Z G O J A

REŽISER: Goran Marković

SCENARIST: Miroslav Simić

Tema filma je vzgoja mladih prestopnikov v vzgojnih domovih. Film nam prikaže odnose med gojenci, vzgojitelji in gojenci ter problem vključitve gojencev v normalno življenje. Tema filma je aktualna. Pojavi se problem dvojne morale.

Film nam v svoji špici prikaže družinsko življenje Fera in njegove matere. Mati je ženska, ki se ne zanima za sina, je alkoholičarka in menjuje moške; zaradi tega mora v umobolnico. Pero je prikazan kot odrasel fant, ki pa je v nekaterih primerih še pravi otrok. Skrbeti mora zase in za mater, pomaga si pa kot ve in zna, tako postane pravi mojster v tatvini. Edini človek, ki mu hoče pomagati in ga ima očetovsko rad, je miličnik Čane. Čaneta in Fera veže prijateljska vez. Čane ga tudi pripelje v popravní dom. Tu ju sprejme upravnik, ki pa ju grobo loči in vrže vsakega na drugi breg. Po dokaj nepristránem sprejemu upravnika doživi čero svoj "vhodni" klet. Tu se prikaže prvi način vzgoje v domu. Ob prihodu novega vzgojitelja pa se med gojenci začne drug način vzgoje. Vzgojitelj Žarko poguma gojence kot ljudi, vzgaja jih ljubaznijo. Z novo metodo pa se pojavijo navzkrižja med vzgojitelji. Psihologinja je negativna. Prikazana je kot teoretik in pristaš nasilne vzgoje. Tudi upravnikovo hvaleženje ni plod njegovega dela, ampak človeka samega - kajti le nekateri so uspeli. To je prikaz nepravilne razdelitve gojencev, kajti med seboj so pomešani kriminalci, muševno prizadeti in normalni fantje. Pojavi se problem pomanjkanja pravih domov in vzgojiteljev. Kajti izkaznica popravnega doma bi spremljala vsakega fanta, bodisi zaslužen ali po krivici. Tak primer je primer Ljubčeta, ki ne spada v popravní dom. V znak protesta Ljubče molči in ne govori, ko začne prijateljstvo in ljubezen. Vzgojitelj se trudi, da bi svoje gojence vključil v normalno življenje, poišče jim službo, pusti jim izhoda. Hoče poročiti tisti nepravilni zid, ki je nastal med gojenci in njihovi vrstniki izven doma. Zid, ki je nastal med dvema svetovoma, je nepotreben, kajti na obeh straneh so dobra in slabi.

Dobro je tudi prikazana Mira kot deklica, ki išče le svoje koristi. Pod krinko "poštenega" dekleta iz poštene družine ukrade denar in sum pade takoj na fanta iz popravnega doma. To dejanje požene Ljubčeta in Pera v beg, ki se konča z Ljubčetovo smrtjo. Dekle vrne denar in vse je urejeno, le Ljubčeta ni moč več oživeti. Smrt Ljubčeta je prizadela le Pera in vzgojitelja Žarka, ki sta ga tudi po smrti spoštovala kot človeka in ne kot številko. Bili so prijatelji - začeli so iz nič in zgradili novo življenje, novo metodo vzgoje.

Karmen Štrancar
Renata Gnezda

Posebna vest

DVEMA AJDOVSKIMI SODOMA

Da je čista studenčnica izum in dar božji, vemo vsi. Da je cviček nekaj, po čemer naslednje jutro glava boli, tudi vemo vsi. Brez vsakega omahovanja lahko iz tega, že iz tega izpeljemo sklep, da je voda nekaj dobrega, osvežujočega, duha povzdigujočega in da je vino nekaj, kar človeka pijanega, sebe nevrednega, včasih že kar grdo bruhaajočega naredi.

Ne, oni dan sem eno kapljico, na ajdovskem lasniku pridelano poizkusila. In bilo mi je od nežlahtne močvanice dveh sort tako slabo, da sem morala bolno, boleče čelo še dva dni v čisto, nepokvarjeno izpod Pilonovega hrama izvirajočo vodo namakati.

Kako je le mogoča, da se lepa rečna struga, v Ajdovščini štiri leta vzgajana in negovana v dva soda pretvori? Včasih je iz njiju kemijeko čista H₂O izvirala, zdaj pa neko dolensko kislino po svojih žilah pretaka?

O, izgubljeni b rana, na ravnini, da bo...
vse ostale mladostnike študentov.

Treba je razpisati vsem mladostnikom študentom...
Zato, ker so bili...
Bili su...
da de...
neke...
v prvom...
na...
In kaj počno zdaj?
Pijejo tuje vino.

Torej so ostali, kar so bili: ženjani, puraxiti. In so
na najbližji poti, da postanejo ^{ne} vredni člani družbe.
Oporekali jim ne bomo imeli časa - kdo ne dela, ne
fali (kot sta falila voda) in oni niso falili. Ker
niso delali. In nikoli ne bodo ne delali ne falili.

Potem jim res lahko čestitam, saj oni so imeli...
vse ostale mladostnike študentov.

